

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/74/2020
Identifikačné číslo spisu: 1115225603
Dátum vydania rozhodnutia: 28.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1115225603.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú K. R., narodenú S., zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, so sídlom v Bratislave, Vázovova č. 7/A, dieťa rodičov: matky - G. I., bývajúcej v R., zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Štefánikova č. 14 a otca - G. R., bývajúceho v R., zastúpeného Mgr. Gabrielou Novákovou, advokátkou so sídlom vo Veľkom Krtiši, A. H. Škultétyho č. 5, za účasti Krajskej prokuratúry Bratislava, so sídlom v Bratislave, Vajnorská č. 47 a účasti Úradu komisára pre deti, so sídlom v Bratislave, Odborárske námestie č. 3, v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej a o návrhu Komisára pre deti na nariadenie výchovného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3P/123/2015, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. júna 2019 sp. zn. 11CoP/172/2018 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 15. júla 2019 sp. zn. 11CoP/172/2018, 11CoP/176/2018 a v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave z 24. marca 2020 sp. zn. 11CoP/172/2018, 11CoP/176/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) čiastočným rozsudkom zo 14. júna 2017 č. k. 3P/123/2015-1766 zveril maloletú K. R. do osobnej starostlivosti matky. Oboch rodičov oprávnil maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Styk otca s maloletou upravil s výnimkou sviatkov a školských prázdnin upravených osobitne, na každý pondelok a stredu od 14.00 do 19.00 hod. a od piatka v nepárnom kalendárnom týždni od 14.00 hod. nepretržite do pondelka v párnom kalendárnom týždni do 08.00 hod., kedy maloletú odovzdá v školskom zariadení. Otec si maloletú prevezme v čase určenom ako začiatok styku v školskom zariadení a po skončení styku maloletú odovzdá matke v mieste jej bydliska. V prípade, že maloletá v určený deň školské zariadenie nenavštívi, určil miestom prevzatia a odovzdania miesto bydliska matky. Počas sviatkov a školských prázdnin, vyhlásených vyhláškou MŠ SR, oprávnil otca stretávať sa s maloletou počas letných školských prázdnin každoročne vždy od 16.07. od 08.00 hod. do 31.07. do 19.00 hod. a od 16.08. od 08.00 hod. do 31.08.

do 19.00 hod., počas vianočných sviatkov a zimných školských prázdnin v párnom kalendárnom roku v čase od 24.12. od 09.00 hod. do 30.12. do 19.00 hod., a v nepárnom kalendárnom roku od 30.12. od 09.00 hod. do 06.01. nasledujúceho kalendárneho roka do 19.00 hod., počas jarných školských prázdnin v párnom kalendárnom roku v čase od soboty predchádzajúcej jarným školským prázdninám od 09.00 hod. do soboty nasledujúcej po jarných školských prázdninách do 19.00 hod., počas veľkonočných školských prázdnin v nepárnom kalendárnom roku v čase od Zeleného štvrtka od 09.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 19.00 hod., počas jesenných školských prázdnin v nepárnom kalendárnom roku od prvého dňa školských prázdnin od 09.00 do posledného dňa školských prázdnin do 19.00 hod. s tým, že pred začatím styku počas školských prázdnin si otec maloletú prevezme v mieste bydliska matky, kde ju po realizácii styku matke aj odovzdá. Matke uložil povinnosť maloletú na styk s otcom riadne pripraviť. Návrh otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alternatívne do osobnej starostlivosti otca zamietol. Návrh Úradu komisára pre deti na nariadenie výchovného opatrenia rodičom maloletej zamietol. Určil vykonateľnosť rozsudku jeho doručením. Vyslovil, že o zvyšku predmetu konania vedeného tamojším súdom pod. sp. zn. 3P/123/2015 rozhodne v ďalšom konaní samostatným rozhodnutím.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 20. novembra 2017 č. k. 3P/123/2015-2335 uložil povinnosť otcovi platiť výživné na maloletú K. R. vo výške 150 eur mesačne k rukám matky, a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc mesiacom december 2017. Návrh otca na prenesenie miestnej príslušnosti zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 25. júna 2019 č. k. 11CoP/172/2018-3021 v spojení s opravným uznesením odvolacieho súdu z 15. júla 2019 č. k. 11CoP/172/2018-3034, 11CoP/176/2018 rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku o úprave styku otca s maloletou počas školských prázdnin vyhlásených MŠ SR a sviatkov zmenil tak, že „Otec je oprávnený stretávať sa s maloletou K. R., nar. XX.XX.XXXX počas sviatkov a školských prázdnin vyhlásených vyhláškou MŠ SR, nasledovne: počas letných školských prázdnin každoročne vždy od 16.07. od 08.00 hod. do 31.07. do 19.00 hod. a od 16.08. od 08.00 hod. do 31.08. do 19.00 hod., počas Vianočných sviatkov a zimných školských prázdnin v párnom kalendárnom roku v čase od 24.12. od 09.00 hod. do 30.12. do 19.00 hod., a v nepárnom kalendárnom roku od 30.12. od 09.00 hod. do posledného dňa zimných prázdnin nasledujúceho kalendárneho roka do 19.00 hod., počas jarných školských prázdnin v párnom kalendárnom roku odo dňa predchádzajúceho začiatku jarných prázdnin od 17.00 hod. do nedele, ktorou končia jarné školské prázdniny do 18.00 hod., počas veľkonočných školských prázdnin v nepárnom kalendárnom roku odo dňa predchádzajúceho začiatku veľkonočných prázdnin od 17.00 hod. do posledného dňa veľkonočných prázdnin do 18.00 hod., počas jesenných školských prázdnin v nepárnom kalendárnom roku odo dňa predchádzajúceho začiatku jesenných prázdnin od 17.00 hod. do posledného dňa jesenných prázdnin do 18.00 hod.“ Miestom odovzdania a prevzatia dieťaťa v čase sviatkov a prázdnin je, ako uviedol odvolací súd, bydlisko matky. Matka je povinná maloletú na styk s otcom riadne pripraviť. Vo zvyšku rozsudky súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolacie konanie voči rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 3P/123/2015-2335 v spojení s čiastočným rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 3P/123/2015-1766 v napadnutej časti o výživnom na maloleté dieťa zastavil, pretože došlo k späťvzatiu odvolania v tejto časti. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Uviedol, že pokiaľ otec namietal, že v priebehu konania pred súdom prvej inštancie mu neboli doručené niektoré podania matky a nemal možnosť oboznámiť sa so všetkými dôkazmi, odvolací súd na danú námietku neprihliadal. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že súd prvej inštancie riadne oboznamoval obsah spisu, otec nahliadal do spisu a mal teda možnosť oboznámiť sa so všetkými listinnými dôkazmi a vyjadreniami matky. Odvolací súd považoval za nedôvodné aj námietky otca vo vzťahu k zisťovaniu názoru dieťaťa, oboznámením jeho obsahu zástupkyňou komisárky pre deti na pojednávaní dňa 14. júna 2017 a odmietnutím sprístupnenia záznamu sudkyňou. Zo zápisnice z pojednávania jednoznačne vyplýva, že zástupkyňa komisára pre deti obsah vyjadreného názoru maloletej a obsah pohovoru predniesla priamo na pojednávaní a zároveň požiadala o zachovanie záznamu z pohovoru ako dôverného na žiadosť dieťaťa. Odvolací súd dospel k záveru, že nie je namieste spochybňovať vyjadrenie zástupcu komisára pre deti ako orgánu, ktorý sa podieľa na ochrane práv detí podporou a presadzovaním práv priznaných dieťaťu podľa Dohovoru o právach dieťaťa a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Rovnako je potrebné prihliadať na prejavené prianie dieťaťa a ponechať záznam z pohovoru ako dôvernú listinu. Súd

prvej inštancie vo veci vykonal potrebné dokazovanie a vec správne právne posúdil a vyvodil z nej aj správny právny záver, avšak na rozdiel od názoru súdu prvej inštancie, odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny napadnutého rozsudku v spojení s čiastočným rozsudkom len v časti úpravy styku otca s maloletou počas sviatkov a školských prázdnin. Výrok rozsudku, ktorým bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky a ktorým súd zamietol návrh otca na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alternatívne do starostlivosti otca považoval za správny. Správne súd prvej inštancie konštatoval, že maloletá je v domácnosti matky zastabilizovaná a neboli zistené žiadne nedostatky v zabezpečení jej starostlivosti matkou. Rovnako správne prihliadol na záujem maloletej a ňou vyjadrený názor. V danom prípade je však nevyhnutne potrebné prihliadať na názor maloletej vyjadrený pred súdom prvej inštancie, Komisárkou pre deti a napokon aj pred kolíznym opatrovníkom v odvolacom konaní. Uviedol, že v prvom rade je potrebné konštatovať, že maloletá K. je aktuálne vo veku takmer XX rokov (naposledy sa vyjadrila vo veku 9 rokov), kedy dokáže vyjadriť svoj názor, dokáže prejavovať a vysloviť svoje želanie a predstavy a vie zadefinovať svoj vzťah k tomu-ktorému rodičovi. Z jej prejavov a vyjadrení je nesporné, že k obojmu má vytvorený blízky vzťah, avšak nechce meniť domácnosť matky, má záujem v nej zotrvať a s otcom chce tráviť čas cez víkendy, aby sa v priebehu pracovného týždňa mohla venovať príprave do školy v klľude, keďže s otcom chodia na tréningy aj cez týždeň, je unavená a musí sa ešte venovať školským povinnostiam. Odvolací súd nesúhlasí s názorom otca, že z vyjadrenia maloletej možno vyvodíť jej záujem byť u oboch rodičov rovnako a skutočnosť, že pôvodné status quo jej vyhovuje, nakoľko ide len o domnienky otca. Stanovisko maloletej bolo jasne prezentované pred kolíznym opatrovníkom aj v odvolacom konaní. Odvolací súd nepovažoval za potrebné aktualizovať zisťovanie názoru maloletej pred rozhodnutím o odvolaní z dôvodu, že pre rozhodnutie vo veci postačujú podklady zabezpečené na základe vykonaného dokazovania a zisťovanie názoru dieťaťa. Rovnako nariadenie znaleckého dokazovania by zbytočne predĺžilo konanie, pričom názor dieťaťa je jednoznačný. Odvolací súd po vyhodnotení a preskúmaní všetkých dôkazov v konaní dospel k záveru, že v záujme maloletej je zabezpečiť jej stabilitu prostredia a režimu, ktorý zverením do osobnej starostlivosti matky bude zachovaný. Súd prvej inštancie správne prihliadal na vek a záujem maloletého dieťaťa. Odvolacie námietky otca vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné. Rovnako považoval návrhy otca na nariadenie znaleckého dokazovania, na vykonanie lustrácie na Okresnom úrade v súvislosti s priestupkovým konaním matky, preverenie jej majetkových pomerov, výsluchy ním navrhovaných svedkov, za neopodstatnené, nevhodné a zbytočne predlžujúce konanie, keďže výsledky vykonaného dokazovania sú dostatočné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie, kde správne vyhodnotil záujem maloletej a upravil styk otca s maloletou tak, aby bol zabezpečený širší kontakt otca s maloletou, keď na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti neboli dané podmienky. Správne rozhodol súd prvej inštancie, pokiaľ ide o úpravu styku otca s maloletou každý pondelok a v stredu kalendárneho roka od 14.00 hod. do 19.00 hod. a v nepárnom kalendárnom týždni od piatku od 14.00 hod. do pondelka v párnom týždni do 08.00 hod. s výnimkou školských prázdnin a sviatkov. Takýto rozsah úpravy styku počas pracovného týždňa považoval aj odvolací súd za súladný so záujmom maloletej s prihliadnutím aj na ňou vyjadrený názor a neochotu u otca v priebehu týždňa prespávať. Odvolací súd nepovažoval za vhodné tento rozsah styku redukovať v zmysle návrhu matky alebo rozširovať v zmysle návrhu otca na styk s prespaním u neho. Odvolací súd zdôraznil, že nie je vhodné maloleté dieťa zaťažovať do rodičovského konfliktu, keď z obsahu vykonaného dokazovania je zrejmé, že maloletá svojím správaním nechce ublížiť ani jednému z rodičov. Rodičia, a v tomto prípade najmä matka, majú viesť dieťa k budovaniu vzťahu s druhým rodičom a k jeho rozširovaniu. Rodičia sú pri výkone svojich rodičovských práv a povinností rovnoprávni. V konaní nebol zistený žiadny dôvod, pre ktorý by nebolo možné ponechať súdom prvej inštancie nastavený styk maloletej s otcom počas školského roka. Maloletá prespanie u otca počas pracovného týždňa jednoznačne odmietala a zároveň sa vyjadrila, že krúžkové a športové aktivity, ktoré jej otec zabezpečuje počas týždňa ju zaťažujú, keďže má aj školské povinnosti. Odvolací súd dospel k záveru, že určený rozsah styku počas školského roka súdom prvej inštancie je správny a zohľadňuje vek dieťaťa, jeho potreby a jej vzťah k otcovi. Odvolací súd zároveň apeloval na otca, aby nenaliehal na maloletú a snažil sa vyplniť program počas styku s ňou cez pracovný týždeň rešpektujúc jej želania a tak, aby sa maloletá na stretnutia tešila a bez problémov sa súčasne pripravila do školy. Odvolací súd vyhovel čiastočne odvolacím námietkam otca vo vzťahu k úprave styku počas sviatkov a školských prázdnin nespochybňujúc právo otca podieľať sa na výchove maloletého dieťaťa, právo stretávať sa s

maloletou, tráviť s ňou čas, organizovať si spoločný program a budovať si spoločné väzby. Súd prvej inštancie správne rozhodol o úprave styku otca s maloletou počas letných školských prázdnin a Vianočných sviatkov a zimných školských prázdnin v párnom kalendárnom roku s poukazom na jeho vyváženosť. Odvolací súd na rozdiel od názoru súdu prvej inštancie dospel k záveru o potrebe zmeny úpravy styku počas jarných, veľkonočných a jesenných školských prázdnin majúť za to, že otec má právo využiť čas prázdnin v celom rozsahu a maloletú si prevziať v deň ukončenia vyučovania pred začiatkom školských prázdnin a odovzdať ju matke v posledný deň daných školských prázdnin. Nie je dôvod na krátenie času týchto prázdnin, ktorý môže otec s maloletou využiť plnohodnotne. Pokiaľ ide o zimné školské prázdniny v nepárnom kalendárnom roku odvolací súd z rovnakého dôvodu vyhovel a zmenil výrok napadnutého rozsudku v tejto časti tak, že otec odovzdá maloletú matke v posledný deň zimných školských prázdnin v danom roku, avšak nevyhovel návrhu otca na prevzatie dieťaťa počas vianočných a zimných školských prázdnin v párnom kalendárnom roku v deň ukončenia vyučovania z dôvodu poskytnutia priestoru maloletej a matke zorganizovať si čas Vianoc v domácnosti matky, keďže v danom roku počas Vianočných sviatkov by maloletá nemala možnosť byť s matkou. Správne súd prvej inštancie rozhodol o odovzdaní a preberaní maloletej počas pracovného týždňa v školskom zariadení a v pondelok a stredu odovzdanie dieťaťa v mieste bydliska matky, redukujúc tak vzájomný kontakt rodičov a s tým súvisiace nehody a konflikty. Aj napriek návrhu otca zmeniť čas odovzdávania a preberania maloletej na styk počas školských prázdnin a sviatkov za účelom odstránenia príležitosti pre konflikt rodičov, odvolací súd dospel k záveru, že pre maloletú bude vhodnejšie preberanie na prázdniny o 17.00 hod. tak, aby sa mala možnosť pripraviť na styk s otcom, aj v prípade vycestovania. Odvolací súd neakceptoval návrh otca na úpravu styku s maloletou dňa 01.05. a 08.05., keďže tieto dni sú zohľadnené v rámci bežnej úpravy styku. V zmysle uvedeného preto rozhodol tak, ako je vyššie špecifikované.

4. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o úprave styku s maloletou podal otec maloletej (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Súd podľa jeho tvrdenia záujem dieťaťa nezisťoval vhodným spôsobom, nenariadil znalecké dokazovanie napriek tomu, že sám poukázal na potrebu jeho vykonania, oprel sa len o výsluch maloletej a nepovažoval za potrebné aktualizovať názory maloletej. Následne uviedol, že maloletá bola vypočutá na súde a úradom komisárky pre deti, ktorá súdu predložila záver z tohto vypočutia, avšak čo sa týkalo vypočutia maloletej na súde nie je o tom podľa názoru dovolateľa žiaden zvukový záznam, ktorý by si on mohol vypočuť a vyjadriť sa k nemu, obsah pozná len z vyjadrenia osôb, ktoré sa zúčastnili tohto výsluchu. Zároveň záznam z výsluchu maloletej na úrade komisárky pre deti takisto nebol súdom pripustený. V zmysle čoho mal za to, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a k rozporu s ustanoveniami § 98 ods. 1 CSP a § 38 ods. 2 CMP. Následne namietať, že súd počas celého konania nepristúpil k výsluchu matky maloletej, kde by mohla byť konfrontovaná s predkladanými dôkazmi. Navyše nevykonal plnohodnotný výsluch rodičov a nezisťoval príčiny konfliktu a ich dopad na maloletú. Súd sa nevysporiadal s rizikami preberania maloletej v mieste jej bydliska. Žiadnym spôsobom neskúmal, či vyjadrenia maloletej na pohovore s kolíznou opatrovatelkou dňa 26. októbra 2018 sú autentické alebo manipulované. Nezaoberal sa príčinou iných tvrdení maloletej u kolíznej opatrovníčky a novej správy z VUDPaP-U, kde maloletá prezentuje diametrálne odlišný názor. V zmysle uvedeného žiada napadnutú časť rozsudku v spojení s opravným uznesením zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie odvolaciemu súdu.

5. Komisárka pre deti vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že zotrváva na svojom vyjadrení predloženom v odvolacom konaní.

6. Matka maloletej sa vo svojom podaní stotožňuje s rozsudkom odvolacieho súdu, dôvody považuje za presvedčivé, jasné, zrozumiteľné a správne, preto dovolanie označila za nedôvodné.

7. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky uviedla, že dovolanie žiada ako nedôvodné zamietnuť.

8. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015).

12. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

13. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (por. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

14. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

18. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

19. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

20. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Dovolateľ vyvodzoval procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f/ CSP z toho dôvodu, že odvolací súd podľa jeho tvrdenia v zmysle uplatnenej procesnej vady záujem dieťaťa nezisťoval vhodným spôsobom, nenariadil znalecké dokazovanie napriek tomu, že sám poukázal na potrebu jeho vykonania a oprel sa vo svojom rozhodovaní len o výsluch maloletej, v zmysle čoho nepovažoval za potrebné aktualizovať názory maloletej s čím dovolateľ nesúhlasil.

22. Dovolací súd k vyššie uvedenej námietke uvádza, že dovolateľ ňou napáda výrok rozsudku o výchove týkajúci sa striedavej starostlivosti, v zmysle čoho tvrdí, že odvolací súd mal nariadiť dokazovanie. Dovolanie však v zmysle jeho podania napáda len do výroku o úprave styku, preto je uvedená námietka nedôvodná.

23. Dovolateľ zároveň namietal, že odvolací súd počas celého konania nepristúpil k výsluchu matky maloletej, nevykonal plnohodnotný výsluch rodičov a nezisťoval ich príčiny konfliktov a ich dopad na maloletú.

24. V zmysle uvedených námietok poukazuje dovolací súd na skutočnosť, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

25. Z doterajšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že nevykonanie niektorého z navrhovaných dôkazov bez ďalších relevantných skutočností nezakladá tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu. Súd totiž nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán sporu. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky stranou sporu navrhnuté dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, lebo týmto postupom súd neporušil právo strany sporu (v tomto prípade otca maloletej) na spravodlivý proces. Navyše nevykonanie uvedených dôkazov odvolací súd náležite odôvodnil. Na základe uvedeného sú preto vyššie uvedené námietky dovolateľa nedôvodné.

26. K nasledujúcej námietke dovolateľa, že maloletá bola vypočutá na súde ako aj pred úradom komisárky pre deti, ktorá súdu predložila záver o tomto vypočutí, no z vypočutia maloletej na súde neexistuje žiaden zvukový záznam a zároveň, že mu nebol súdom sprístupnený ani záznam z výsluchu maloletej uskutočnenom na úrade komisárky pre deti dovolací súd uvádza nasledovné.

27. Podľa § 98 ods. 1 CSP o procesných úkonoch, pri ktorých súd koná so stranou alebo vykonáva dokazovanie, sa vyhotovuje záznam technickým zariadením určeným na zaznamenávanie zvuku. Takto vyhotovený záznam sa uchová na nosiči dát, ktorý sa po skončení pojednávania pripojí k súdному spisu alebo sa v súdnom spise urobí poznámka, kde je záznam uložený.

28. Podľa § 98 ods. 2 CSP ak strana požiada súd o kópiu záznamu, súd ju vydá bezodkladne. Podrobnosti ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti.

29. Podľa Čl. 1 veta prvá Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého procesného predpisu sa

vedú konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti súd postupuje v konaní v súlade s ochranou verejného záujmu a práv zaručených zákonom a prihliada na dobré mravy.

30. Podľa Čl. 2 ods. 1 Základných princípov CMP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi vyjadrené a chránené.

31. Podľa Čl. 3 ods. 1 Základných princípov CMP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

32. Podľa Čl. 3 ods. 2 Základných princípov CMP ak takéhoto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by prijal, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

33. Podľa Čl. 4 veta prvá a druhá Základných princípov CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

34. Podľa Čl. 5 Základných zásad zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

35. Podľa Čl. 3 ods. 1 Dohovor OSN o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

36. Citované ustanovenie vyplýva z medzinárodnej zmluvy, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi. Dohovor o právach dieťaťa má charakter medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktorá priamo zakladá práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, pričom aj v danom prípade musel súd prihliadať na medzinárodnoprávny záväzok prednostného aplikovania najlepšieho záujmu dieťaťa pred vnútroštátnou úpravou, ktorá sa vo vzťahu k procesnému postupu súdu v konaniach vzťahujúcim sa k maloletým deťom k danej téme vyjadruje iba rámcovo, vo vyššie citovanom čl. 4 Základných princípov CMP, ktorý aj s odkazom na čl. 3 ods. 2 Základných zásad CMP umožňuje súdu judikovať spravodlivosť pre dieťa s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu.

37. V posudzovanej veci s odkazom na vyššie citované zákonné ustanovenia, s poukazom na najlepší záujem dieťaťa ako základné kritérium pri všetkých úkonoch súdu, ktoré sa týkajú detí, za zohľadnenia čl. 5 písm. g/ Základných zásad Zákona o rodine dovolací súd dospel k záveru, že v prípade zvukových záznamov z pohovorov s maloletými deťmi sledujúc uvedenú zásadu, implementovanú do Základných princípov mimosporového konania (čl. 4 CMP) nie je možné automaticky aplikovať ustanovenie § 98 ods. 2 CSP. Vzhľadom na absenciu osobitného ustanovenia v tomto smere v rozhodujúcom procesnom predpise (CMP) má dovolací súd za to, že za použitia čl. 3 ods. 2 Základných princípov CMP a v súlade s ustanoveniami čl. 1, 2 a 4 Základných princípov CMP s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu,

postup rodičov detí v konaní, ich pretrvávajúci rodičovský konflikt a prežívanie maloletej preukázané v konaní, že v dôsledku vyhovenia žiadosti otca by mohlo dôjsť k neprípustnému vystaveniu maloletej konfliktu lojality a následnému pocitu viny, preto súdy nižších inštancií postupovali správne, keď otcovi maloletej nesprístupnili záznamy z jej výsluchu, a teda námietka dovolateľa je v tejto časti nedôvodná.

38. Dovolateľ následne namietal, že súd sa v konaní nevysporiadal ani s rizikami preberania maloletej v mieste jej bydliska, čo dovolací súd považuje takisto za nedôvodnú námietku, pretože z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že sa uvedeným odvolací súd zaoberal (viď č. I. 3029 spisu bod 27. rozsudku odvolacieho súdu) a náležite to aj odôvodnil.

39. Záverom dovolania dovolateľ uviedol, že súd žiadnym spôsobom neskúmal, či vyjadrenia maloletej na pohovore s kolíznou opatrovatelkou dňa 26. októbra 2018 sú autentické alebo manipulované. Podotkol, že sa nezaoberal príčinou iných tvrdení maloletej u kolíznej opatrovníčky a novšej správy z VUDPaP-U, kde maloletá prezentuje diametrálne odlišný názor. K čomu dovolací súd opätovne uvádza, že uvedené námietky sú neopodstatnené, keďže z obsahu spisu je takisto zrejmé, že sa uvedeným odvolací súd zaoberal (viď č. I. 3028 spisu) a náležite to aj odôvodnil.

40. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ v prejednávanej veci nepreukázal opodstatnenosť porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd jeho dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

41. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.